

SEGWALO SA TSHEDEMOŠO YA MORAGO MARULA PLATINUM (PTY) LTD

TŠHIŠINYO YA DIPHETOŠO TŠA DITLABAKELWA TŠA LEBATO TŠE DI DUMELETŠWEGO MOEPONG WA MARULA PLATINUM, PROFENSENG YA LIMPOPO

DIBATSELA 2021

MATSENO

Moepo wa Marula Platinum Pty Ltd (Marula) o tšweletša pholathinamo Seleteng sa Sekhukhune sa Profense ya Limpopo, wona o thomile go šoma go tloga ka 2001. Moepo o šomiša Pego ya Lenaneo la Taolo ya tša Tikologo yeo e dumeletšwego (EMPr) (e dumeletšwe ka Manthole 2001) le diphetošo tša ka morago tša Projekte ye e šišintšwego ya Merensky (e dumeletšwe ka 2008). Go feta fao, e na le dilaesense tše pedi tša moepo (tše di akaretšago bobedi bja Sehlopha sa Godimo sa 2 (UG2) le makala a Merensky a leswika la diminerale tikologong ye e dumeletšwego ya go rafa diminerale) tše di filwego ka ngwaga wa 2003 go ya ka Molao 50 wa 1991, wa Diminerale wa kgale. Marula e filwe tumelelo ye mpsha ya ditokelo tša go rafa diminerale.

Moepo wo o šomago gabjale o na le melete ye mebedi (Clapham le Driekop) yeo e nago le; lefelo la dilahlwa tša maswika (WRD) moleteng wa Clapham, Seteišene sa go hlotlala diminerale sa UG2, lefelo la bobolokelo bja mašaledi (TSF), lefelo la go hlotla diminerale le dilahlwa (DMS) (le dumeletšwe eupša ga se ešo le thome go šoma), didirišwa tša taolo ya meetse le ditirelo tša thekgo tše di amegago.

Gabjale Marula e šišinya tlhamo ya didirišwa tša tlaleletšo lefelong leo e nago le tokelo ya go rafa gona (lebelo Sewsantšho 1). Didirišwa tše di šišinywago di akaretša tše di latelago:

- Tlhamo ya melete ye mebedi ya tlaleletšo ya go tsentšha moya; mpshafatšo ya ditlabakelwa tša setšidifatši le tša go tsentšha moya.
- Mpshafatšo ya diphaepe tša meetse le dithapo tša mohlagase tše di lego gona go thekga ditlabakelwa tše di šišinywago tša setšidifatši.
- Ditšweletšwa tša tlaleletšo tša phahlo lefelong le le lego gona la Seteišene sa go hlotlala diminerale.
- Phaepe ya tlaleletšo go TSF ye e dumeletšwego gape lefelong le le dumeletšwego.
- Mpshafatšo ya ntlo ya go fetolela le dithapo tša go sepetsa moya lefelong la molete wa Clapham.
- MMarula e šišinya phethagatšo ya go hlokomela le magato a go thuša ka taolo ya tshepedišo ya mašaledi a ditšhila tša UG.

Marula e na le mengwaga ye 11 ye e šetšego gore moepo o se sa šoma (go akaretša FY22). Projekte ye e šišinywago e tlo oketša nako ya go šoma ga moepo ka mengwaga ye 17.

MORERO WA SENGWALWA SE

Sengwalwa se se beakantšwe ke SLR go go tsebiša ka:

- Projekte ye e šišintšwego;
- Tikologo ya motheo ya lefelo la projekte;
- Lenaneo la tekolo ya tša tikologo leo le latelwago (Pego ya Lenaneo la Tekolo ya Motheo);
- Kgonalo ya kamo ya tša tikologo/setšo/ekonomi ya setšhaba; le
- Gore o ka ba le seabe bjang lenaneong la tekolo ya tša tikologo

LENANEO LA TUMELELO YA TŠA TIKOLOGO

Malebana le morero wa projekte ye, lenaneo la tumelelo ya tša tikologo le le kopantšwego le tla phethagatšwa ebile le tla latela dinyakwa tše di latelago:

- Molawana 27 le 28 wa Melawana ya NEMA EIA (2014, wo o fetošitšwego) e akaretša diphetogo tše di dumeletšwego tša EMPr; le
- R Molawana 19 (Lenaneo la Tekolo ya Motheo) o akaretša ditiro tše di filwego go ya ka Melawana ya NEMA EIA (2014, yeo e fetošitšwego). Ditiro tše di šišintšwego di hlagiša ditiro tše di filwego ka fase go ya ka Melawana ya NEMA EIA, 2014 (yeo e fetošitšwego):
  - NEMA (GNR 983 ya 2014): Lenaneo la Tsebišo 1, Tiro 10;
  - NEMA (GNR 983 ya 2014): Lenaneo la Tsebišo 1, Tiro 21 D;
  - NEMA (GNR 983 ya 2014): Lenaneo la Tsebišo 1, Tiro 27; le
  - NEMA (GNR 983 ya 2014): Lenaneo la Tsebišo 1, Tiro 48.

Kgoro ya Diminerale le Enetši (DMRE) ke molaodi yo a swanetšego mabapi le kgopelo ye.

Kgopelo ya Laesense ya Tšhomiso ye e Momagantšwego ya Meetse (IWULA) go ya ka Molao wa Bosetšhaba wa Meetse (No 36 ya 1998) le Melawana mabapi le Dinyakwa tša Tshepedišo ya Kgopelo ya Laesense ya Tirišo ya Meetse le Boipelaetšo (GNR. 267 ya 2017) e a nyakega mabapi le projekte ye e šišinywago. Molaodi yo a swanetšego e tlo ba Kgoro ya Meetse le Kelelatšhila ([DWS](#)). Kgopelo ya IWUL e tlo dirwa bjalo ka lenaneo la ka thoko. Le ge go le bjalo, dingwalo ka moka tše di nyakegago mabapi le lenaneo la tumelelo ya tša tikologo le le kopantšwego le tla fetišetšwa go DWS gore e swayeswaye bjalo ka karolo ya lenaneo la kakaretšo ya setšhaba.

KAROLO YA GAGO:

O hlaotšwe bjalo ka motho yo a nago le kgahlego gammogo/goba yo a amegago yo a ka nyakago gore a tsebišwe ka projekte ye e šišinywago le go ba le seabe lenaneong la tekolo ya tša tikologo le pego. Gore o ingwadiše bjalo ka motho yo a nago le kgahlego gammogo/goba yo a amegago, ka kgopelo romela leina la gago, tshedimošo ya go ikgokaganya le wena gammogo le go bonthša kgahlego morerong wo ka go ngwalela motho yo o swanetšego go ikgokaganya le yena yo a filwego ka fase pele ga la 30 Dibatsela 2021.

Motho yo mongwe le yo mongwe yo a nago le kgahlego goba a amegago yo a ngwadišitšwego mothopong wa tshedimošo ya projekte o tlo fiwa monyetla wa go lekola le go swáy sengwalwa sa BAR ge se hwetšala gore se lekolve ke setšhaba. Ge dikarabo goba ditshwayo di hweditšwe ka la 29 Pherekong 2020 di tla akaretšwa go Pegokanywa ya Tekolo ya Motheo (BAR) gore e lekolve ke setšhaba. Le ge go le bjalo, bao ba nago le kgahlego le bao ba amegago ba tla fiwa monyetla wa go romela ditshwayo go fihlela mafelelong a nako ya tekolo ya BAR 22 Pherekong 2022.

MOKGWA WA GO ARABA

Dikarabo sengwalweng se di ka romelwa ka go metletša letlakala la ditshwayo gammogo/goba ka go ikgokaganya le batho bao maina a bona a filwego ka fase.

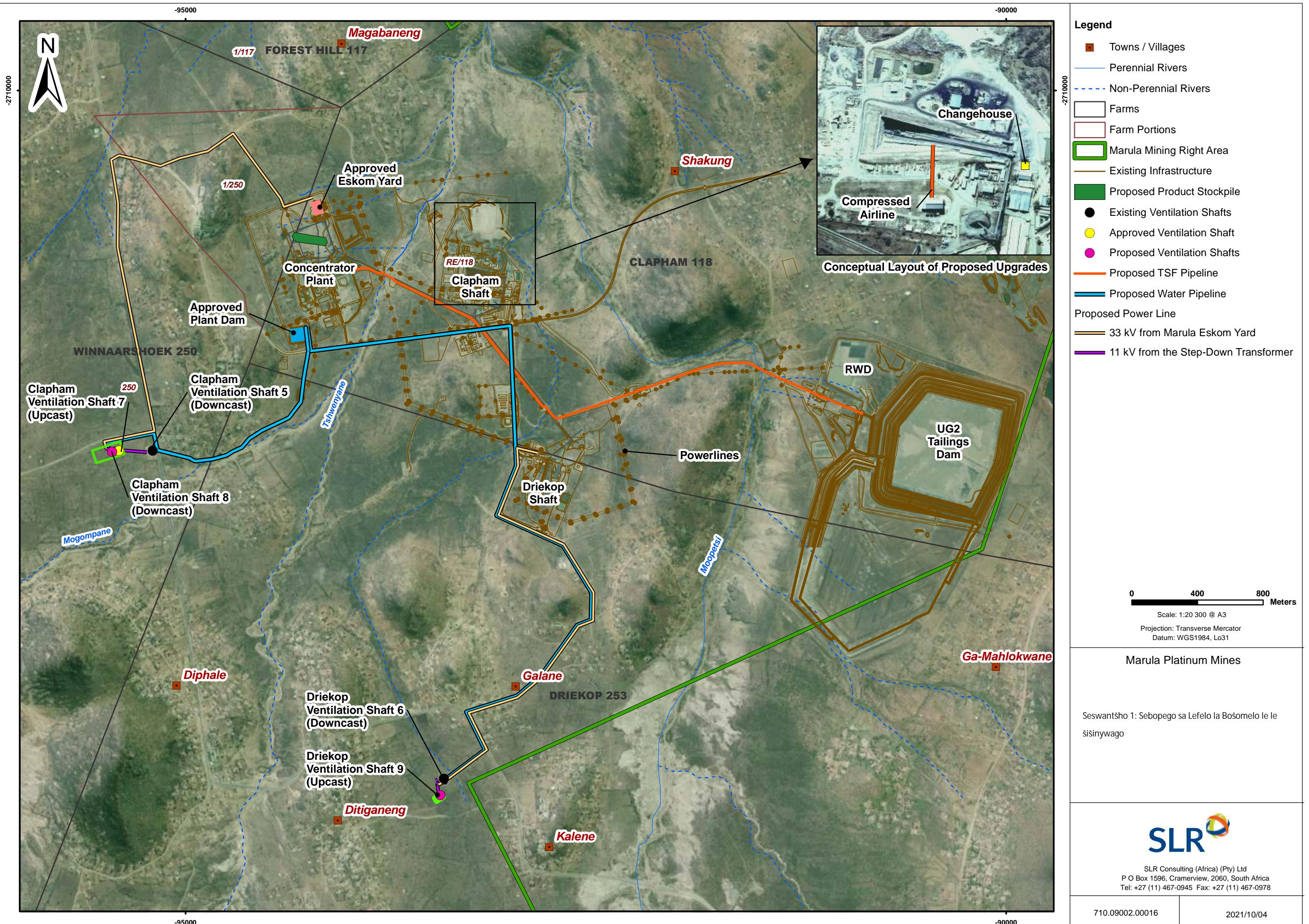
OKA IKGOKAGANYA LE MANG?

Mavisha Nariansamy
Emeile: mariansamy@slrconsulting.com
Mogala: 011 467 0945

Poso: PO Box 1596, Cramerview, 2060

(Temošo: Ge eba o šomiša poso, ka kgopelo ikgokaganye le rena ka mogala gore o re tsebiše mabapi le thomelo ya gago)

SLR Consulting (Africa) (Pty) Ltd (SLR), yeo e lego sehlongwa sa go ikema sa ditsebi tša tikologo, e thwadilwe ke Marula go phethagatša lenaneo la tekolo ya tikologo

KAKARETŠO YA PROJEKE

Marula e šišinya go hlama melete ya moepo ya go tsentšha moya ya tlaleletšo le go mpshafatša ditirelo tše di šetšego di le gona tša melete ya moepo ya go tsentšha moya ye e lego gona moepong. Melete ye mebedi ya moepo ya go tsentšha moya ye mpsha e a šišinya, o tee o tla dirwa moepong wa Driekop (Molete 9 wa moepo wa go tsentšha moya) gomme o mongwe o tla dirwa moepong wa Clapham (Molete 8 wa moepo wa go tsentšha moya). Molete 9 wa moepo wa go tsentšha moya wo o šišinywago o tla nyaka difene tša lebatong le phapoši ya mohlagase. Molete 8 wa moepo wa go tsentšha moya wo o šišinywago o tlo hloka setšidifatši sa go fodiša moya wo montši, motšhene wa setšidifatši le moago wo motelele wa go fodiša mušimeetse. Bogolo bja lefelo la bošomelo la melete ye e šišinywago ke 0.25 Ha ka molete o tee. Go tlaleletšo melete yeo ya moepo ya go tsentšha moya, didirišwa tša tlaleletšo di a nyakega meleteng ya moepo ya go tsentšha moya yeo šetšego e le gona/ye e dumeletšwego go ya le ka fao go filwego ka fase:

- Molete 6 wa moepo wa go tsentšha moya moepong wa Driekop (šetše o le gona) – Go nyakega setšidifatši sa moya wo montši, motšhene wa setšidifatši le moago wo motelele wa go fodiša mušimeetse.
- Molete 5 wa moepo wa go tsentšha moya moepong wa Clapham (šetše o le gona) - Go nyakega setšidifatši sa moya wo montši.
- Molete 7 wa moepo wa go tsentšha moya moepong wa Clapham (o dumeletšwe bjalo ka karolo ya Projekte ya Moepo wa Merensky eupša ga se ešo o thome go šoma) – Tumelelo a e hlokega mabapi le difene tše dikgolo tša lebato, diphaopoši tša mohlagase, motšhene wa setšidifatši le moago wo motelele wa go fodiša mušimeetse.

Projekte ye e šišinywago e tlo ba gona lefelong la ditlabakelo tše di lego gona tša moepo gomme e akaretša tlhamo ya ditlabakelo tše mpsha gammogo le go mpshafatša ditirelo le ditlabakelo tše di sétšego di le gona moepong. Go lebeletšwe kudu, mpshafatšo ya kabu ye e šetšego e le gona ya mohlagase le meetse tše di tla nyakegago go thekga projekte ye e šišintšwego.

- Kabo ya mohlagase:** Gabjale moepo o abelwa mohlagase ke seteišene sa Eskom. Dithapo tša mohlagase wa 132kV di tsena moepong go tšwa Bohlabeleda gomme di abela mohlagase go tšwa lefelong la seteišene se se lego gona sa Eskom seo se hwetšagalago leboa la seteišene sa UG2. Go tšwa jarateng ya Eskom, mohlagase o abelwa moleting wa moepo wa Clapham, le wa Driekop gammogo le TSF ka dithapo tša 11kV. Projekte ye e šišintšwego e akaretša kgodišo ya seteišene se se lego gona sa Eskom go 54 MVA ka tlaleletšo ya transfoma ya 20 MVA. Thapo ye mpsha ya go sepetsa mohlagase wa 33 kV lefaufaung e tlo tlabakelwa moepong wa Driekop gore e ye moleting 9 wo moswa wa moepo wa go tsentšha moya moepong wa Driekop, gore molete wo moswa wa moepo wa go tsentšha moya o hwetše kabu ya mohlagase. Thapo ye mpsha ya go sepetsa mohlagase wa 33 kV lefaufaung e tlo tsentšhwia gore e abele transfoma ye e hwetšwago meleteng ya moepo ya go tsentšha moya moepong wa Clapham le wa Driekop. Mohlagase wa 33 kV o tlo theošewa go 11 kV gomme wa abelwa phapoši ya seteišene le difene tša moya.

- Kabo ya meetse:** Tlaleletšo ya melete ye mpsha ya moepo ya go tsentšha moya e tlo hlola nyakego ya meetse ya go lekana 20% meleteng ya moepo. Letamo la bjale lefelong le le na le meetse ao a lekanego go fihlelela koketšego ye e tlo bago gona gomme e tlo ba mothopomogolo wa meetse ao a nyakegago mabapi le projekte ye e šišinywago. Le ge go le bjalo, go tlo hlokega diphaepe tša go sepetsa meetse ao. Bogolo bja tikologo ye e tlo amegago mabapi le tlabakelwa ye e šišinywago ya diphaepe tša kabu ya meetse moepong wa Driekop le Clapham e tlo ba 0.525 Ha le 1.3 Ha, meepong yeo ka bobedi.

- Phahlo ya ditšweletšwa:** Tlaleletšo ya phahlo ya ditšweletšwa e ka se ame gampe lefelo la bobolokelo go ya le ka maemo a bjale a mošomo. Tlaleletšo ya phahlo ya ditšweletšwa e tlo dirwa lefelong la bjale la bošomelo le le amegago la Seteišene sa go hlotlela diminerale. Bogolo bja lefelo la phahlo ya ditšweletšwa e tlo ba 200 000 tonnes.

- Phaepe ya TSF ya Tlaleletšo:** Go matlafatša go šoma gabotse moepong, phaepe ya tlaleletšo ya go sepetsa mašaledi a dilahlwa e a šišinya. Phaepe ya tlaleletšo ye

e šišinywago sepela tseleng ye e šetšego e le gona ya phaepe mmung ye e tlogago Seteišeneng sa go hlotlela diminerale go ya go TSF.

- Mpshafatšo ya ntlo ya go fetolela le dithapo tša go sepetsa moya:** Marula e šišinya go mpshafatša ntlo ye e lego gona ya go fetolela ye e lego moleteng wa moepo wa Clapham. Ntlo ye mpsha ya go fetolela ya Clapham e tlo katološwa ka 440m² lefelong la bjale la bošomelo la moepo wa Clapham. Go feta fao, go šišinywa go mpshafatša dithapo tša go sepetsa moya tše di hwetšwago moepong wa Clapham. Bogolo bja sedirišwa se se lego gona sa go laola moya sa 400 NB (*air ring*) se tlo godišwa go ya go 600 NB.
- Magato a hlokomele ya tšhilafatšo ya Leratadima:** Mekgwa ya go laola tšhilafatšo ya go hlola ke muši wo o tšwago go TSF ye e lego gona e tlo nyakišišwa le go begwa ka botlalo pegong ya BAR.

MABAKA A BOHLOKWA BJA PROJEKE YE E ŠIŠINTŠWEGO

Melete ya moepo ya go tsentšha moya ye e šišintšwego e tlo kgontšha mésomo ya bjale ya moepo gore e maatlafatšwe, go thuša kgodišo ya maatla a moepo le go kaonafatša polokego ya bašomi ba moepong ka go fediša moya goba muši wa go se amogelege le go laola phiso ya moya. Mpshafatšo le tlhabollo ya didirišwa tše di amegago di tlo thekga go šoma ga melete ye mpsha ya moepo ya go tsentšha moya. Tlhabollo ya mekgwa ya tlhokomelo le tekolo e tlo fokotša dikotsi tša tšhilafatšo ya muši wa go tšwa go TSF.

MAEMO A PROJEKE YE E ŠIŠINYWAGO

Karolo ye e abela tlhalošo ka boripana ya lefelo la Projekte.

- Mehuta ya maswika:** Lefelo la projekte le hwetšagala Bushveld yeo e nago le Leswika la Mohuta wa Iknease (BIC), e lego leswika le legolo. Lefelo leo le ka fase ga maswika a mabedi a akhwifere; ona ke leswika leo le sego kgole kudu ka fase ga mmu, leo le amilwego ke phiso le moya la akhwifere gammogo le leo le lego kgole kudu ka fase ga mmu la go palega la akhwifere.
- Klaemete:** Lefelo la projekte le itemogela maemo ao a tlwaelegilego a klaemete ya savannah, e lego phiso le selemo sa pula gammogo le marega a go tonya a go hloka pula. Palomoka ya pula ye e nago ka ngwaga e baletwa go 600 mm ka ngwaga.
- Mohuta wa mmu le bogolo bja naga:** Bontši bja mmu wo o lego lefelong la projekte ke seloko (wo motsootho/moso) ebile ga se wa huma morerong wa tša temo. Mohuta wa dimela tše di hwetšagalago mmung wo ke wo o tsebjago ka la Mehlašana ya Leboa la Bushveld.
- Mehuta ya diphedi:** Bontši bja dimela tše di hwetšagalago lefelong la projekte, di fetogile kudu ka lebaka la tiragalo ye kgolo ya go tlala ga mehlašana. Go tloga go na le bohlatsa bjo bonyane bja diphedi tša naga tše di amanywago le lefelo le ka lebaka la moepo, temo, le mediro ya setšhaba.
- Methopo ya meetse:** Moepo o hwetšagala kgauswi le bobolokelo bja meetse a Noka ya Motse goba bobolokelo bja meetse bja B71E. Moepo le lefelo la projekte le le šišintšwego di goga meetse Nokeng ya Moopetsi le dinoka tše di tšhelago go yona. Moopetsi e elela Nokeng ya Matadi le mahlakano a moela wo e ka bago 4 km kgauswi le moepo. Gomme Matadi e elela Nokeng ya Motse yeo e tšehelelago Noka ya Olifants. Mahlakano a Noka ya Motse le ya Olifants ke moela wo e ka bago 25 km kgauswi le moepo. Meetse gantši a šomišwa feela go tša temo ya dibjalwa le lero. Setšhaba sona se hwetša meetse Nokeng ya Moopetsi go nweša lero le go nošetša dimela tša bona. Merero ya tša moepo wa Marula ya bjale gammogo le meepo ye mengwe go akaretša ditiro tša setšhaba di hueditše boleng bja methopo ya meetse lefelong la projekte. Didirišwa tše di šišintšwego tša kabu ya mohlagase le meetse di tlo putlaganya dinokakeledi tše di elago sebaka sa ka fase ga ngwaga tša go tšehelela Noka ya Mopetsi le ya Tshwenyane.
- Methopo ya meetse a ka fase ga mmu:** Lefelo leo le ka fase ga maswika a mabedi a akhwifere; ona ke leswika leo le sego kgole kudu ka fase ga mmu, leo le amilwego ke

- phišo le moya la akhwifere gammogo le leo le lego kgole kudu ka fase ga mmu la go palega la akhwifere. Boleng bja meetse a ka fase ga mmu gantši ga bo kgahliše ka lebaka la naetreite ye ntši. Badiriši ba boraro ba meetse gantši ba šomiša meetse a ka fase ga mmu mererong ya mešongwana ya ka gae le tša temo.
- Boleng bja moya:** Bontši bja boleng bja moya lefelong la projeke bo hueditše ke merero ya tša moepo, lerole le le lego gona, moya le muši wo o hlagago nakong ya merero ya tša moepo, methopo ye mengwe ya go fapafapano ya lerole go akaretsa difatanaga ditseleng le lerole leo le hlagago mekgotheng, muši wa difatanaga, muši wa didirišwa tša ka gae; meoya le muši wa mollo wa tlhaga. Maemo a lerole moepong a laetsa kobamelo ya Melawana ya Taolo ya Lerole ya Bosetšhaba (NDCR). Tekolo ya motheo ya tšhilafatšo PM10 (maswikana a lerole lefaufaung a dimaekromitara tše 10 goba ka fase ga palo yeo ya bodikologo) le PM2.5 (maswikana a lerole lefaufaung a dimaekromitara tše 2.5 goba ka fase ga palo yeo ya bodikologo) a laetsa kobamelo ya NAAQS.
- Lešata:** Merero ya bjale ya moepo wa Marula e tloga e le mothopomogolo wa lešata tikologong, baamogedi ba kgauswi ba lešata ke bahlabolli ba lefelo la bodulo la Winnaarshoek (~80 m go tšwa mererong ya projeke), Diphale (~600 m go tšwa mererong ya projeke). Maemo a tlwaelo a motheo a lešata meleteng ya meepo ye e šišinywago e be e le 43 dBA mosegare le 33.8 dBA bošego.
- Ponagalo:** Ponagalo ya lefase le boleng bja methopo ya ponagalo e fetositswe ke merero ya tša moepo ya bjale.
- Methopo ya tša bohwa/setšo le dilo tša kgalekgale:** Moepo o lefelong leo le tletšego ka dilo tša go amana le akhiolotsi e lego Steelpoort gona mo Profenseng ya Limpopo. Ye nngwe ya diponagalo tša bohlokwa tša tlhago tše di lego kgauswi le moepo ke meboto ya kromaete ka bohlabela yeo e hlagišago molokoloko wa thaba ya Leolo ka bodikela. Thaba ya Leolo e tsebega bjalo ka motheomogolo wa histori ya botšo bja Bapedi. Lefelo leo le lego ka borwa le tsebega historing bjalo ka lefelo leo go kgweditšwego la mathomo maswikana a pholathinamo ka 1924. Dithaba tša Leolo le Modimolle bobedi bja tšona ke mafelo ao a ikgethilego ebile a ka be a kile a šomišwa bjalo ka lefelo la go boloka dikgoši tša Bapedi ka go latelana ga tšona (le basadi ba gona). Dikutollo tša phatišišo ya setsebi sa tša Bohwa ya 2020 di laeditše gore projeke ye e šišintšwego e ka se ame gampe methopo efe goba efe ya tša bohwa ye e hwetšagalago lefelong leo.
- Ekonomi ya setšhaba:** Toropo ya bohlokwa ya kgauswi ke Burgersfort gomme toropo ye e hholago bontši bja bašomi moepong ke ba go tšwa Steelpoort. Masepala wa Selete wa Sekhukhune o akaretsa lefelo leo e ka bago 1 358 milione ya ha gomme o na le palomoka ya setšhaba se e ka bago 1 169 762. Kelo ya tlhokego ya mošomo e balelwa go 29%. Masepala o na le maemo a bokowa kudu a ekonomi. Setšhaba sa fao ke sa metsemagaeng gomme go na le tlhokego ya mešomo, kgatelelo go didirišwa tša motheo le ditirelo le kgatelelo go kabu ya ditirelo e go sa šetšwe ditirelo tša moepo. Maemo a tša thuto ka bophara a tloga a le fase kudu mola kabu ya ditirelo e tloga e le tlhobaboroko.
- Tirišo ya naga:** Moreromogolo wa tirišo ya naga yeo go šišinywago projeke le šomišetšwa kudu tša leruo, bodulo gammogo le mešomo ya tša moepo lefelong leo le mafelong a mangwe ao a phatlaletšego tikologong yeo. Madulo a setšhaba gantši a hwetšagalaga kgauswi le kutu ya mmoto le kgauswi le dithaba, gammogo le kgauswi le lefelo la projeke ye e šišinywago.

MAANO A MANGWE A PROJEKE AO A KA SE ŠOMIŠWEGO

Maano a mangwe a ka se šomišwe dikarolong tše di latelago tša projeke ka mabaka ao a latelago:

- Katološo le mpshafatšo ya bogolo bja seteišene se se lego gona sa Eskom: Mohlagase wa tlaleletšo o a nyakega go thekga mošomo wa molete wa tlaleletšo wa moepo. Go maatlafatša didirišwa tše šetšego di le gona, sephetho sa leano la go mpshafatša seteišene se se šetšego se le gona sa Eskom seo se hwetšagalago lefelong la Ditokelo tša Moepo se tšerwe. Ka ge lefelo leo le sa šutišwe, ga gona mafelo a mangwe a bošomelo ao a šeditšwego.
- Lefelo la setšidifatši le ditlabakelo tša go fodiša: Lefelo

la ditlabakelo tša tlaleletšo tše go fodiša (setšidifatši sa go fodiša moya wo montši le difene tša lebato) le hlathwa go ya ka maemo goba lefelo la melete ya moepo ya go tsentšha moya.

- Mpshafatšo ya ditlabakelo tše di lego gona: Mpshafatšo ye e šišinywago ya ntlo ya go fetolela le dithapo tša go sepetaša moya lefelong la molete wa Clapham, di laolwa ke lefelo la bjale la tšona le le dumelatšwego. Mpshafatšo ye e šišinywago e nepiša go matlafatša lefelo la bošomelo leo le šetšego le amegile gampe.
- Phaepe ya tlaleletšo ya Legato 2 la TSF: Ga go lefelo le le kgethilewego mabapi le phaepe ya tlaleletšo ya TSF ye e šišintšwego. Se ke ka lebaka la gore phaepe ya tlaleletšo e tlo dula go bapa le phaepe ye e lego gona ya go sepetaša mašaledi ebile e ka se ame lefelo la bošomelo.

MAANO A MANGWE A PROJEKE AO A KA ŠOMIŠWAGO

Maano ao a latelago a ka šomišwa bjalo ka karolo ya lenaneo la tumelelano ya tša tikologo:

- Lefelo la molete 9 wa moepo wa Driekop wa go tsentšha moya.
- Tsela ya dithapo tše di sepelago godimo go tšwa moleteng 9 wa bjale wa moepo wa Driekop wa go tsentšha moya.
- Ditsela tša diphaepe tše meetse go tšwa Letamong la Setešene go ya moleteng wa 8 wa moepo wa Clapham le molete 9 wa moepo wa Driekop wa go tsentšha moya

KGONALO YA KAMO YA TŠA TIKOLOGO /SETŠO/IKONOMI YA SETŠHABA

Ka lebaka la tlhago ya projeke ye e šišintšwego, kamompe e letetšwe go goma go:

Ponagalo ya tlhago: Kgonagalo ya go hlola mangope a tlaleletšo ao a ka bago kotsi le didirišwa tše di ka bago kotsi go batho ba bangwe le diphoofolo.

Mmu le bogolo bja naga: Kgonagalo ya go loba methopo ye mengwe ya mmu le bogolo bja naga ka lebaka la tšhitšo le tšhilafalo ya mmu.

Diphedi: Kgonagalo ya phetšišo le tšhitelo ya mehuta ye e fapanego ya diphedi tša tikologo yeo..

Meetse a lefelo leo: Kgonagalo ya go ba le seabe sa go tšhilafatša meetse a lefelo leo ka didirišwa tše tlaleletšo tše di ka huetšago boleng bja meetse ge di elela fao. Kgonagalo ya go fetoša mokgwa wa moela wa meetse wa tlhago ka go hlabolla didirišwa tše tlaleletšo lefelong leo.

Moya: Kgonagalo ya go ba le seabe sa go oketša lerole le go tlala ga PM go go ka bago le seabe go dikwi.

Lešata: Kgonagalo ya koketšego ya tšhitelego ya maemo a lešata leo le lego gona gomme seo se ka ba le seabe go dikwi.

Ponagalo: Kgonagalo ya go ba le seabe se sebe sa ponagalo goba tebellego.

Bohwa/setšo le diponagalo tša kgalekgale: Kgonagalo ya go šitelə le / goba go senya methopo ya bohwa/setšo le diponagalo tša kgalekgale tše bohlokwa.

Ekonomi ya setšhaba: Kamo ya ekonomi ya selegae, naga le selete ka lebaka la mehola ye e lego thwii (megolo, metšhelo le dipolo) le mehola ye e sego ya lebana thwii (lenaneo la tshepedišo ya ditšweletšwa le ditirelo, le koketšego ya go reka ga bašomi). Phalalo ya batho go tla lefelong leo e ka hlola kgatelelo ya ditirelo tše setšhaba.

Tirišo ya naga: Phetogo le /goba tahlegelo ya tirišo ya naga ye e bego e le gona gomme seo sa ama merero ya setšhaba ka kakaretšo.

LENANEO LA TUMELELO YA TŠA TIKOLOGO LE LENANEO LA BOTŠEAKAROLO BJA SETŠHABA

LENANEO LA TUMELELO YA TŠA TIKOLOGO

Lenaneo la tekolo ya tša tikologo le hlaloša tše di latelago:

- Tshedimošo ya projeke le tikologo yeo e phethagatšwago gona;
- Taetšo, ka go šomišana le bao ba nago le kgahlego le bao ba amegago kgonalo ya kamompe le menyetla ya projeke ye e šišintšwego go tikologo/setšo/ekonomi ya setšhaba; le
- Go fa pego ya mekgwa ya taolo yeo e nyakegago go efoga kamompe le go akaretša dinyakwa tša go lekodiša mananeo (fao go hlokegago). Magato ao a tlogo tšewa le dinako tša gona di filwe ka fase.

LEGATO I -
LEGATO LA PELE
GO DIRWA
KGOPERO
DIBATSELA 2021

LEGATO II –
LEGATO LA BAR
DIBATSELA 2021
GO FIHELA
DIBOKWANE
2022

LEGATO III –
LEGATO LA TEKOLO
KA BALAODI BA BA
SWANETŠEGO
DIBOKWANE 2022
GO FIHELA
MOPITLO 2022

- Kgoboketšo ya datapaise ya bao ba amegago le bao ba nago le kgahlego (e phethilwe);
- Tsebiša balaodi bao ba swayago le bao ba nago le kgahlego le bao ba amegago ka ga projeke ye e šišinywago le tekolo ya tša tikologo (ka papatšo kuranteng, ditsebišo tša lefelio la bošomelo le BID);
- Kopano ya pele go dirwa kgopero le DMRE (e phethilwe); le
- Dikopano le bao ba amegago le bao ba nago le kgahlego (e phethilwe).
- Go romela kgopero ya NEMA go DMRE;
- Go kgoboketša pego BAR le kakaretšo le go e phatlalatša gore e fihlele bao ba nago le kgahlego le bao ba amegago le balaodi bao ba swayago nakong ya matšatši a 30 a tekolo (Pherekong 2022); le
- Go tsenya tshedimošo ye mpsha pegong ya BAR malebana le ditshwayo tše di amogetšwego nakong ya tekolo ka setšhaba.
- Romela pego ya BAR nakong ya tekolo ka setšhaba go DMRE gore e tšee sephetho (nako yeo e beilwego semolao ya go tšea sephetho ke matšatši a 107); le
- Phatlalatša sephetho gore bao ba nago le kgahlego le bao ba amegago ba lego mothopong wa tshedimošo ya projeke ba tsebe, ka fase ga matšatši a 14 ka morago ga gore go tšewe sephetho.

LENANEO LA BOTŠEAKAROLO BJA SETŠHABA

Go swanetše go elwe hloko gore kgopero ya mathomo ya projeke e rometšwe go Kgoro ya Diminerale le Enetši (DMRE) ka Pherekong 2021 gomme ya buša ya gogelwa morago ka lebaka la dinyakišio tše di sa tšwelago pele tša kgonagalo ya go phethagatša projeke. Projeke ye e šišinywago e tsebišitšwe go setšhaba ka Dibatsela 2020. Dikopano tša mathomo le batšeakarolo di phethagaditšwe go tsebiša bao ba nago le kgahlego le ba ba amegago ka ga morero wa projeke wo o akaretšago fela ditlabakelo tša go tsentšha moyo moleteng wa

moepo gammogo le ditlabakelo tše dingwe tša go thekga moepo. Ka morago ga Dibatsela 2020, dikarolo tše dingwe tša tlaleletšo di akareditšwe. Gabjale fomo ya kgopero e tlo dirwa leswa go DMRE, gomme ka morago go tla ba le Lenaneo la Botšeakarolo bja Setšhaba. Lenaneo la ditherišano le batšeakarolo leo le phethagaditšwego go fihla lehono le akareditšwe ka fase:

- Taetšo ya bao ba nago le kgahlego le bao ba amegago (I&APs);
- Dipotšišo tša Pušetšo ya Naga;
- Dipoledišano tša mathomo le DMRE;
- Dikopano le Kgoši, Kgoro ya Mošate le Foramo ya Tlhabollo ya Setšhaba sa Seuwe le Driekop;
- Tsebišo ya mathomo ya projeke (i.e. phatlalatšo ya BID ya mathomo ka emeile, wepsaete ya SLR, SMS le poso);
- Go kgomaretša tsebišo mafelong a itšego mošomong; le
- Dipapatšo kuranteng

Botšeakarolo ka Setšhaba bo tlo phethagatšwa ka morago ga thakgololeswa ya projeke

- Tsebišo ya projeke (phatlalatšo ya BID, ditsebišo lefelong la bošomelo le papatšo kuranteng);
- Tekolo ya BAR;
- Kgoboketšo ya ditshwayo tša tlaleletšo Pegong ya Ditshwayo le Dikarabo;
- Go romela BAR go DMRE; le
- Tsebišo ya sephetho sa DMRE.

Go tla šetšwa dikotsi le kgonagalo ya go phatlalala ga bolwetši bja COVID-19 pele go phethagatšwa lenaneo lefe qoba lefe la botšeakarolo bja setšhaba le/goba dipoledišano

BATŠEAKAROLO BA LENANEO LA TEKOLO YA MOTHEO

BAO BA NAGO LE KGAHLEGO LE BAO BA AMEGAGO

- Bengnaga ba kgauswi, badiriši ba naga le setšhaba;
- Meepo ya kgauswi gammogo le dintasteri;
- Dihlongwa tša mmušo; le
- Dikgoši, dikgoro tša mešate le diforomo tša tlhabollo ya setšhaba.

BALAOJI BA BA SWANETŠEGO BAO BA SWAYAGO

- Kgoro ya Limpopo ya Tlhabollo ya Ekonomi, Tikologo le tša Boeti (LEDET);
- Kgoro ya Bodulo bja Setšhaba, Meetse le Kelelatšila (Tikologong ya Lydenburg) (DWS);
- Kgoro ya Tlhabollo ya Metseselegae le Naga ya Limpopo (DRDLR);
- Kgoro ya tša Temo ya Limpopo
- Kgoro ya Ditsela le Dinamelwa tša Bohle;
- Sehlongwa sa Merero ya tša Bohwa sa Limpopo (LHRA);
- DMRE ya Limpopo; le
- Kgoro ya Limpopo ya Tlhabollo ya Ekonomi, Tikologo le tša Boeti

BALAOJI BA SELEGAE

- Masepala wa Selegae wa Greater Tubatse (go akaretša le mokhanselara wa ward); le
- Masepala wa Selete wa Sekhukhune.

Ka kgopero, re tsebiše ge eba go na le maloko a mangwe a tlaleletšo ao a swanetšego go akaretšwa.

MARULA PLATINUM (PTY) LTD

**SEGWALO SA TSHEDIMOŠO YA TŠHIŠINYO DIPHETOŠO TŠA DITLABAKELWA TŠA LEBATO TŠE DI
DUMELETŠWEGO MOEPONG WA MARULA PLATINUM, PROFENSENG YA LIMPOPO**

FOMO YA BOINGWADIŠO LE DIKARABO TŠA BAO BA NAGO LE KGAHLEGO LE BA
BA AMEGAGO

LETŠATŠI-KGWEDI	NAKO	
TSHEDIMOŠO YA BAO BA NAGO LE KGAHLEGO LE BAO BA AMEGAGO		
LEINA		
ATERESE YA POSO		
	KHOUTU YA POSO	
ATERESE YA BODULO		
	KHOUTU YA POSO	
NOMORO YA MOŠOMONG/ YE O KA HWETŠALAGO GO YONA	NOMORO YA FEKSE YA MOŠOMONG/ YE RE KA GO HWETŠAGO KA YONA	
NOMORO YA SELLATHEKENG	ATERESE YA E-MEILE	

KA KGOPENO LAETŠA KGAHLEGO YA GAGO PROJEKENG YE E ŠIŠINYWAGO

KA KGOPENO NGWALA DITSHWAYO GOBA DIPOTŠIŠO TŠA GAGO FA

Ka go fana ka tshedimošo ya gago gore o ngwadišwe bjalo ka yo a nago le kgahlego le go amega mabapi le projeke ye, o dumelana le SLR gore e laole tshedimošo ya gago go ya ka Molao 4 wa Tshireletšo ya Tshedimošo ya Batho wa 2013. Se se akaretša; (1) go boloka le go šomiša Tshedimošo ya Gago bjalo ka karolo ya datapeise ya dikgokaganyo mabapi le ESIA, (2) go ikgokaganya le wena mabapi le mananeo a mangwe a ESIA, (3) go abelana ka tshedimošo ya datapeise go maloko a mangwe ao a dumelatšwego mabakeng a go amana le molao, (4) go e fetlekolla mabapi le merero ya semolao, le (5) go akaretša dipoledišano dife goba dife tša go amana le Dipego tša ESIA. O ka no kgopela gore Tshedimošo ya Gago e phumulwe datapeising ya Projekte goba ditshwayo tše di swanetšego go se akaretšwe Dipiegong tša ESIA nako efe goba efe ka go ikgokaganya le SLR.

Ka kgopelo fihliša fomo ye e tladitšwego go:

Mavisha Nariansamy or Rizqah Baker

SLR Consulting (Africa) (Pty) Ltd

(011) 467 0945 (Mogala) goba (011) 467 0978 (Fekse)

mnariansamy@slrconsulting.com goba rbaker@slrconsulting.com